

Informace Ministerstva vnitra

Nesprávná praxe obcí při pronájmu stacionárních měřicích zařízení (radarů) ve vztahu k § 79a zákona o silničním provozu a důsledky z toho plynoucí

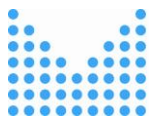
1) Smlouvy o pronájmu stacionárního měřicího zařízení (radaru)

Ministerstvo vnitra v rámci své dozorové činnosti nad územní samosprávou řešilo případ, kdy město Varnsdorf, resp. městská policie využívala k měření rychlosti vozidel stacionární měřicí zařízení (radar), které mělo město Varnsdorf pronajato od soukromého subjektu. Město Varnsdorf rozhodlo o uzavření nájemní smlouvy v rozporu se zákonem a Ministerstvo vnitra tak vůči tomuto rozhodnutí přistoupilo k uplatnění dozorových opatření ve smyslu § 124 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“).

Vzhledem k tomu, že velké množství jiných obcí a měst má rovněž od soukromých subjektů pronajatý radar, dovoluje si Ministerstvo vnitra touto cestou upozornit na možná problematická ustanovení nájemních smluv.

Podle § 79a zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), platí, že *„za účelem zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích je policie a obecní policie oprávněna měřit rychlost vozidel. Obecní policie tuto činnost vykonává výhradně na místech určených policií, přitom postupuje v součinnosti s policií.“* Z judikatury vyplývá závěr (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. dubna 2008, č. j. 1 As 12/2008-67), že měření rychlosti vozidel je součástí celkového dohledu nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích a je tedy výkonem veřejné (a to státní) správy; měření rychlosti vozidel na pozemních komunikacích nelze jakožto součást působnosti Policie České republiky a obecní policie při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích podle zákona o silničním provozu přenést bez zákonného zmocnění na jiný subjekt. Měření rychlosti vozidel tak nesmí provádět soukromý subjekt, k tomuto je oprávněna pouze Policie České republiky či obecní policie.

Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 30. května 2018, č. j. 10 As 107/2018-36, řešil případ, kdy měření rychlosti probíhalo prostřednictvím automatického měřiče rychlosti, přičemž připustil, že instalaci, nastavení a údržbu tohoto zařízení, které jinak užívá obecní policie, mohou provádět i třetí osoby, nicméně tyto třetí osoby nesmějí mít jakýkoliv hmotný zájem na výsledcích měření stacionárního zařízení. Z odůvodnění tohoto rozsudku pak lze zmínit, že v posuzovaném případě měl pronajímatel měřicího zařízení s městem v rámci smlouvy sjednaný způsob odměny za zaznamenaný přestupek, což soud vyhodnotil samo o sobě jako nezákonné, pokud pronajímatel může jakkoli fakticky zasahovat do měření rychlosti. Soud dále konstatoval, že případné smluvní deklarace v tom

smyslu, že pronajímatel nemá žádný vliv na nastavení měřicích zařízení či na průběh správního řízení, nemají na závěr o nezákonnosti popsané participace pronajímatele na měření žádný vliv. Soud naopak zdůraznil, že pronajímatel měl vliv na instalaci software i hardware vybavení a prováděl celkový servis, což zásadním způsobem problematizuje výpovědní hodnotu důkazů shromážděných těmito zařízeními.

Závěr:

- **Obec si může od soukromých subjektů pronajmout stacionární měřicí zařízení, nicméně částka placená za pronájem tohoto zařízení nesmí být jakkoli odvozena od výsledků jeho měření.**
- **Pokud soukromý subjekt provádí vlastní nastavení a údržbu těchto zařízení a zároveň je hmotně zainteresovaný na výsledcích měření, jedná se o porušení ustanovení § 79a zákona o silničním provozu (což byl rovněž případ města Varnsdorf).**
- **Rozhodnutí příslušného orgánu obce o schválení nájemní smlouvy podléhá dozorové činnosti Ministerstva vnitra.**

2) Výzva k uhrazení určené částky a řízení o přestupcích v případě nezákonného pronájmu radaru

Z rozsudku Nejvyššího správního soudu zmíněného v předchozí části (č. j. 10 As 107/2018-36) vyplývá, že není přípustné, aby třetí osoba provádějící instalaci a nastavení stacionárních měřicích zařízení, jakož i údržbu software a hardware těchto zařízení, měla jakýkoliv hmotný zájem na výsledcích měření stacionárního zařízení. Podle Nejvyššího správního soudu nastavení pronájmu tímto způsobem vzbuzuje důvodné pochybnosti o objektivitě přestupkového řízení a zákonnosti získaných důkazů. Z hlediska aplikace těchto závěrů na konkrétní případy je nutno rozlišovat následující situace:

A. Provozovatel obdržel výzvu k uhrazení určené částky

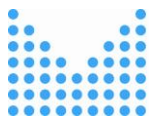
Obecní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku vyzve provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud jsou splněny zákonem stanovené předpoklady.¹ Přestože se tato částka stanoví ve stejné výši jako pokuta (maximálně

¹ Podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu *obecní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku vyzve provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud*

a) jsou splněny podmínky podle § 125f odst. 2,

b) totožnost řidiče vozidla není známa nebo není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku a

c) porušení je možné projednat uložením pokuty příkazem na místě.

však ve výši 10 000 Kč), nejedná se v tomto případě o pokutu v pravém slova smyslu, neboť v případě uhrazení určené částky obecní úřad obce s rozšířenou působností věc odloží, aniž by vydával rozhodnutí, kterým by vyslovil vinu za spáchání přestupku a uložil správní trest.

Rozhodnutí, zda vyhovět výzvě k uhrazení určené částky, je plně na uvážení provozovatele vozidla, který ji obdržel. Při rozhodování o tom, zda takovou částku uhradit, přitom provozovatel vozidla zpravidla zvažuje, jaký výsledek lze očekávat v případě, že obecní úřad obce s rozšířenou působností zahájí řízení o přestupku provozovatele vozidla. V případě, že má provozovatel vozidla za to, že přestupek nespáchal, respektive se domnívá, že se obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nepodaří jeho vinu prokázat s ohledem na nedostatek průkazných důkazů, pak zpravidla určenou částku neuhradí a své námitky vznesou v řízení o přestupku provozovatele vozidla.

Pro úplnost lze uvést, že neuhradí-li provozovatel vozidla určenou částku, může obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který jej vyzval k uhrazení určené částky, písemně sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku. Obecní úřad obce s rozšířenou působností může následně zahájit řízení o přestupku s tímto řidičem (nikoliv tedy s provozovatelem vozidla), nicméně i ten bude moci zpochybnit vypovídací hodnotu důkazů získaných měřením rychlosti.

B. Provozovatel uhradil určenou částku na základě obdržené výzvy

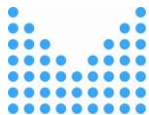
Uhrazení určené částky na základě výzvy podle zákona o silničním provozu se v určitých ohledech podobá podpisu příkazového bloku na pokutu, ovšem s tou výhradou, že v případě určené částky podle zákona o silničním provozu není na rozdíl od příkazového bloku vyslovena vina za přestupek a není uložen správní trest, nýbrž věc je po uhrazení částky odložena.

V případě blokového řízení přitom správní soudy již v minulosti dovodily, že podpisem bloku se obviněný z přestupku připravuje o možnost relevantně namítnout, že měření rychlosti bylo provedeno nezákonně.² Obdobně lze proto i v případě výzvy

Podle § 125f odst. 2 zákona o silničním provozu *provozovatel vozidla za přestupek odpovídá, pokud*

- porušení pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání,*
- porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona a*
- porušení pravidel nemá za následek dopravní nehodu.*

² V této souvislosti lze odkázat například na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 29. května 2018, č. j. 46 A 84/2016 – 73.

k uhrazení určené částky podle zákona o silničním provozu dovodit, že pokud provozovatel vozidla určenou částku dobrovolně uhradí, potvrdí tím, že při užití vozidla na pozemní komunikaci nebyly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích, jinými slovy akceptuje skutková zjištění uvedená ve výzvě, a připravuje se tak o možnost namítat, že měření rychlosti bylo provedeno nezákonně, respektive že nebylo průkazné.

C. Provozovatel neuhradil určenou částku a bylo zahájeno řízení o přestupku provozovatele

Z judikatury Nejvyššího správního soudu lze dovodit, že v řízení o přestupku nebude k prokázání viny postačovat výsledek měření získaný ze zařízení, jehož instalaci a nastavení, jakož i jeho údržbu software a hardware, zajišťovala třetí osoba mající jakýkoliv hmotný zájem na výsledcích měření. Nedostatek důkazů pak zpravidla povede k zastavení řízení o přestupku.

V případě, že by správní orgán přesto vydal rozhodnutí, kterým by obviněného uznal vinným ze spáchání přestupku na základě neprůkazných důkazů, vystavoval by se riziku, že jeho rozhodnutí bude zrušeno na základě odvolání obviněného z přestupku. Pokud by nadřízený správní orgán odvolání obviněného z přestupku zamítl, mohl by se obviněný z přestupku bránit žalobou ke správnímu soudu, přičemž rozhodnutí správních soudů nasvědčují tomu, že taková žaloba by byla úspěšná.

Závěr:

- **Rozhodnutí, zda vyhovět výzvě k uhrazení určené částky, je plně na uvážení provozovatele vozidla, který ji obdržel.**
- **V případě uhrazení určené částky je věc odložena a obviněný se tak připravuje o možnost namítat, že měření rychlosti bylo provedeno v rozporu se zákonem.**
- **Pokud soukromý subjekt provádí vlastní nastavení a údržbu těchto zařízení a zároveň je hmotně zainteresovaný na výsledcích měření, pak výsledky měření nejsou dostatečným podkladem pro uznání obviněného vinným ze spáchání přestupku.**

Zpracoval odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
a odbor legislativy a koordinace předpisů

V Praze dne 6. března 2019